

Bugetarea participativă în școli – un instrument eficient de implicare civică și democratică a elevilor în viața comunității școlare, pilotat în premieră în Republica Moldova

Peste 2.000 de elevi implicați, zeci de profesori și manageri școlari instruiți și 8 proiecte inovatoare de infrastructură care, până în toamnă, vor deveni realitate în cinci licee din

Nordul și Sudul țării – sunt printre rezultatele vizibile ale Programului „Bugetarea Participativă în Școli”, pilotat în anul școlar 2022-2023, de către Asociația Promo-LEX, în parteneriat cu Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral și Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Managerii, profesorii și elevii din cele cinci licee, care s-au aventurat în acest exercițiu inedit pentru Republica Moldova, și-au împărtășit experiențele, azi, în cadrul evenimentului de totalizare și evaluare a primei runde de pilotare a Programului.

Aceștia au vorbit despre cât de utilă și importantă a fost fiecare dintre activitățile în care au fost implicați, dar au recunoscut și dificultățile pe care le-au întâmpinat. Managerii instituțiilor au precizat că principala motivație de a participa în acest Program a fost dorința de a face auzită vocea elevilor și de a-i implica activ și democratic în luarea deciziilor de repartizare eficientă și responsabilă a unei părți din bugetul școlii pentru problemele pe care elevii le consideră prioritare.

În cadrul Programului, comunitățile școlare și mai ales elevii au fost instruiți în domeniul bugetării participative în școli, au beneficiat de asistență și ghidare în identificarea celor mai stringente probleme din școli, găsirea de soluții fezabile pentru rezolvarea lor, elaborarea de proiecte inovative și selectarea celor mai bune în cadrul unui veritabil exercițiu electoral, organizat și desfășurat tot de elevi.

Cele 8 proiecte de infrastructură școlară care au fost selectate în cadrul Programului prevăd, între altele, amenajare de spații de recreere și de coworking pentru elevi, renovarea terenului sportiv, reînnoirea echipamentului audio și modernizarea spațiului de așteptare a autobusului școlar.

Proiectele urmează să fie implementate, până în toamnă, de către administrațiile liceelor, din bugete instituțiilor și co-finanțate de Asociația Promo-LEX, cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Directorul Executiv Promo-LEX, Ion Manole, a menționat în cadrul evenimentului că această inițiativă foarte frumoasă și necesară de implicare civică a tinerilor a fost inspirată din SUA. „Ne dorim ca acest început frumos să aibă continuitate și activitățile pe care le-am dezvoltat să ia amploare pentru că este un exercițiu important, mai ales pentru tineri. Activitățile în care ați fost implicați v-au făcut să înțelegeți cum funcționează democrația și mecanismele aparent simple, dar atât de complicate și importante atunci când ești implicat. Vă felicităm pentru implicare și pentru curajul de a nu sta deoparte. Sperăm ca toate instituțiile din Republica Moldova să aibă parte de o asemenea experiență”.

Șeful în exercițiu al USAID, John Riordan, a reiterat angajamentul SUA de a sprijini inițiativele care promovează spiritul civic și activismul în rândul tinerilor precizând că dezvoltarea și progresul sunt posibile doar când cetățenii sunt implicați în cadrul comunităților. „Mă bucur că experiența SUA a inspirat această inițiativă și sper că va prinde rădăcini și va continua să fie replicată aici, în Republica Moldova. Mă uit în această sală și văd aici viitorul Republicii Moldova, atâta pasiune și energie în rândul elevilor și profesorilor. Pentru a deveni o generație care va face democrația să funcționeze tinerii trebuie implicați în procesele democratice de la o vârstă timpurie. Iar bugetarea participativă este un instrument minunat pentru a obține acest lucru. Acest proces oferă instituțiilor educaționale oportunitatea de a implica elevii în activități complexe de care beneficiază întreaga comunitate pe termen lung. Acest Program are obiectivul de a contribui la dezvoltarea unei generații de tineri activi și cetățeni responsabili care sunt

implicați în viața comunităților locale.”

Directoarea CICDE, Dr. Doina Bordeianu, a subliniat că bugetarea participativă este un pas important pentru dezvoltarea democrației și este o metodă prin care comunitatea, în acest caz, școlară, este implicată în procesul de luare a deciziilor. „Această inițiativă a Promo-LEX a oferit șansă administrațiilor școlare de a auzi vocea elevilor, pe de o parte, iar pe de altă parte a oferit posibilitate elevilor de a se gândi, de a reflecta asupra modului în care se desfășoară lucrurile în școală, de a identifica anumite arii de intervenție, de a propune soluții și de a estima dacă soluțiile propuse sunt realizabile și relevante. A fost un exercițiu util pentru toți cei implicați, dar și o investiție foarte valoroasă în viitor, în capacitarea tinerilor de astăzi de a deveni adulți responsabili și implicați în viața comunității”.

Amintim că în prima rundă de pilotare a Programului „Bugetarea Participativă în Școli” au participat Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, mun. Comrat; Liceul Teoretic „Ion Creangă”, mun. Cahul; Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, mun. Edineț; Liceul Teoretic „Alexei Mateevici”, or. Dondușeni și Liceul Teoretic „Alexandr Pușkin”, or. Fălești.

Cele cinci instituții vor continua să implementeze de sine stătătorul mecanismul de bugetare participativă, în următorii ani. Iar Asociația Promo-LEX urmează să selecteze prin concurs alte cinci licee pentru a pilota cea de-a doua rundă a Programului în anul școlar 2023-2024.

Programul „Bugetarea Participativă în Școli” este implementat de Asociația Promo-LEX, cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Programul este implementat în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și CICDE – Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral.